

A Nógrád Megyei Önkormányzat intézményei 2003. évi szakmai teljesítményének bemutatása és értékelése

A Nógrád Megye Önkormányzata honlapjának gondozásával összefüggő feladatokról szóló, 1383-2/2003. iktatószámú, 2/2003. számú Rendelet függelékében foglaltak alapján, a *Nógrád Megyei Önkormányzat intézményei éves szakmai teljesítményének bemutatása és értékelése közzétételi kötelezettségének* – figyelembe véve az Ámr. 149. §. (2) bekezdésében szereplő előírásokat - az önkormányzat 2003. évi költségvetési beszámoló szöveges előterjesztésének honlapon történő megjelentetésével teszünk eleget. Az előterjesztés tartalmaz utalásokat és hivatkozásokat a zárszámadási rendelet számszaki mellékleteire, melyek Nógrád Megye Önkormányzatának Közlönye 2004. április 29-i (2004. évi 3. szám) számában megtekinthetők.

„Nógrád Megye Önkormányzata és intézményei 2003. évi költségvetésének teljesítéséről az államháztartásról szóló, többször módosított 1992. évi XXXVIII. törvény előírásaiban foglaltak szerint adunk számot.

Az előterjesztés számszaki adatai megegyeznek a megyei fenntartású intézmények és a Közgyűlés Hivatala - az államháztartás szervezeti beszámolási és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló - 249/2000. (XII.24.) Korm. rendelet szerint elkészített éves beszámolójával, melynek leadása Magyar Államkincstár Nógrád Megyei Területi Igazgatósága felé határidőben megtörtént.

Az előterjesztés *1. számú mellékletéből* látható, hogy **Nógrád Megye Önkormányzata 2003. évben 12.248 M Ft bevétellel gazdálkodott és 11.902 M Ft kiadása teljesült.** A bevételek és kiadások főösszegét egyaránt befolyásolja az önkormányzat finanszírozási tevékenysége (hitel felvétel és törlesztés), valamint a függő, átfutó és kiegyenlítő tételek alakulása. 2003. évben a működési területen összesen 300 M Ft hitel felvételére került sor, melyből 260 M Ft volt a munkabérhitel, a fennmaradó 40 M Ft átmeneti likviditási nehézségek áthidalását szolgálta. A fejlesztési feladatok megvalósításához (ezen belül is a gépjármű vásárlások lebonyolításához) mindössze 9 M Ft fejlesztési célú hitelt vettünk igénybe. A felvett hitelek közül a 260 M Ft-os munkabérhitel törlesztése még 2003-ban megtörtént. A függő, átfutó, kiegyenlítő tételek a bevételi oldalon voltak jelentősebbek, 25 M Ft-os nagyságrendet tettek ki. Ugyanezen tételek a kiadási oldalon csak 4 M Ft-tal befolyásolták a kiadások végösszegét. A finanszírozási és függő tételek nélkül a bevételek összesen 11.914 M Ft-ra, a kiadások 11.646 M Ft-ra teljesültek. A 2003. évi bevételek 346 M Ft-tal haladják meg az éves kiadásokat. Ha figyelembe vesszük az előző évi pénzmaradvány felhasználását is (mely pénzforgalom nélküli bevételként kerül beszámításra), megállapítható, hogy az intézmények és a hivatal együttesen 476 M Ft-os pénzkészlettel eredményesen zárta a 2003-as évet. Természetesen a 2004. évben igénybe vehető pénzmaradványt ezen túl még nagyon sok tényező befolyásolja, ezért ennek összege nem egyezik meg a záró pénzkészlettel (levezetése az *5/a sz. mellékletben* található).

A **működési bevételek** (munkabérhitel felvétel és függő elszámolások nélkül számolva) a módosított előirányzatnak megfelelően teljesültek, ezzel azonos a **működési kiadások** alakulása is. Ezen belül az elmúlt évekhez hasonlóan változatlanul a személyi juttatások és munkaadói járulékok aránya a legmagasabb, az összkiadásokon belül 57%-ot képviselnek. A dologi költségek összes kiadáson belüli aránya 27%. A egyéb működési célú kiadások növekedését az év közben átadott intézmények okozták.

A **fejlesztési bevételek** teljesítése 94%-os, ezzel szemben a **fejlesztési kiadások** a módosított előirányzattól kissé elmaradva, 78%-ban realizálódtak. Az összkiadásokon belül a fejlesztési kiadások aránya 8,5%.

BEVÉTELEK

Nógrád Megye Önkormányzata 2003. évi működési bevételeit összevontan az 1/1. sz. melléklet, a fejlesztési bevételeket az 1/2. számú melléklet mutatja. A bevételeket intézményenkénti bontásban és kiemelt előirányzatonként a 3/a számú melléklet szemlélteti.

Az *intézményi működési bevételek* a módosított előirányzathoz képest 99 %-ra teljesültek. A tervezettől kis mértékben elmaradó teljesítéshez hozzájárul az a tény, hogy az intézmények közül 8 nem tudta realizálni a módosított előirányzatban meghatározott bevételét, ezzel szemben kevesebb azon intézmények száma, ahol túlteljesítés mutatható ki (5 intézmény). Majdnem minden esetben az ellátotti térítési és étkezési díjak pénzügyi teljesítése befolyásolja leginkább a kedvező vagy negatív irányú eltérést. (Részletezését a 3/a számú melléklet tartalmazza.)

A működési bevételeken belül legjelentősebb bevételi forrás a **központi költségvetési kapcsolatokból származó bevétel**. A normatív állami támogatások és normatív módon elosztott személyi jövedelemadó teljesítése a módosított előirányzat összegével megegyező. Ugyanez mondható el a központosított támogatásokról is, amelyek jogcímeiről, igényelt és ténylegesen felhasznált összegeiről részletes elszámolás található az előterjesztés 11. számú mellékletében. A központosított állami támogatások között új elemként jelent meg a közalkalmazotti és köztisztviselői bérkiadásokhoz biztosított kiegészítő támogatás (bérhiki) 36 M Ft-os összege. Az állami támogatások körét egészítették ki 2003. évben a helyi önkormányzatok működőképességének megőrzését szolgáló kiegészítő támogatások, melyek összességében 98 M Ft (70 M Ft önhiki és 28 M Ft belügyminiszteri támogatás) többletbevételt eredményeztek. E kiegészítő támogatások döntő része átmeneti segítséget jelentett az önkormányzat számára, mivel a szigorú elszámolási feltételek miatt ezek döntő részét vissza kellett fizetnünk 2004. évben.

Az állami támogatásoknál indokolt megemlíteni a 2003. évi **állami támogatások elszámolásának** eredményét, erről részletes kimutatás a 2., 10. és a már említett 11. számú mellékleten található. A normatív állami támogatások elszámolásából 18,3 M Ft többletigény, a normatív, kötött felhasználású állami hozzájárulások rendezésekor 0,5 M Ft összegű visszafizetési kötelezettség keletkezett. A 2002. évi állami támogatás elszámolása eredményeként a bevételek között 2,5 M Ft jelent meg.

Az **illetékbevételek** tervezése már az eredeti költségvetésben is az előző évi bázis jelentős összegű növekedésével számolt. Mivel a tervezéskor a törvényi változásokból eredő új elosztási rendszerből képződő bevételek nagyságrendje nem volt prognosztizálható, a tényleges teljesítés év végére az előző évek növekedését meghaladóan, jelentős összeggel, mintegy 38%-kal haladta meg az eredeti előirányzatunkat.

A **pályázati tevékenység keretében nyert pénzeszközök** 2003-ban a korábbi éveknél is jobban bővítették az intézmények lehetőségeit, nem csak a fejlesztés, hanem a működés területén is. Ezt a beszámoló tervezett és teljesített átvett pénzeszköz adatai is alátámasztják. Az intézmények eredeti előirányzatként tervezett működési célú pénzeszköz átvétele 58 M Ft volt, ezzel szemben a pénzügyi teljesítés 180 M Ft (Részletesen lásd a 3/a számú mellékleten)

Ugyanilyen tendencia mutatható ki a közgyűlés hivatala költségvetésében és beszámolójában megjelenő pályázati pénzek teljesülésénél is.

A **működési célra** központi szervektől **átvett pénzeszközök** teljesülésében nagy összeggel, mintegy 45 M Ft-tal jelenik meg az európai uniós népszavazásra biztosított, megyei önkormányzat közgyűlésének hivatala költségvetésén döntően átfutó pénzeszköz, megnövelve a költségvetés bevételi és kiadási oldalát is. Az átvett pénzeszközök részletezését (az 1/1. számú melléklet 9.-10. sorával összhangban) a 2. számú tábla szemlélteti.

A Megyei Egészségbiztosítási Pénztártól működési célra átvett pénz a módosított előirányzatnak megfelelően került kiutalásra, a teljesítés közel 100 %-os. A megyei fenntartású intézmények közül a Balassi Bálint Megyei Könyvtár és Tourinform Iroda működéséhez Salgótarján város által biztosított pénzek teljesítése a tervezett előirányzattal azonos. Pásztó az eredeti költségvetésben tervezettől kevesebb támogatást biztosított a Nógrád Megyei Múzeumi Szervezet keretein belül működő Pásztói Múzeum fenntartásához.

A **kamatbevételek** nagyságrendje mindig szorosan kötődik az önkormányzat pénzügyi lehetőségeihez. Ezen a jogcímen most túlteljesítés mutatkozik. Az egyéb önkormányzati bevételek a módosított előirányzattól lényegesen alacsonyabb szinten valósultak meg.

Az intézmények **működési célra engedélyezett 2002. évi pénzmaradványukat** teljes egészében igénybe vették.

A megyei fenntartású **intézmények fejlesztési bevételeit** intézményenkénti bontásban a 3/a számú melléklet, a fejlesztési bevételek összevont adatait az 1/2. számú melléklet tartalmazza.

Az intézmények vonatkozásában a felhalmozási és tőkejellegű bevételek volumene sem előirányzati, sem teljesítési oldalról nem jelentős. A felhalmozási célra átvett pénzeszközök teljesülése a módosított előirányzathoz képest 107%-os. Ezen a jogcímen jelennek meg a felhalmozási célú pályázati pénzeszközök, valamint a szakmai oktatást folytató intézmények szakképzési hozzájárulás jogcímen átvett összegei. Az ezekből képződő, jelentős nagyságrendű többletforrással az intézmények főleg felszereltségük, szakmai berendezéseik fejlesztését célozták meg, javítva az intézményi ellátás színvonalát. Az intézmények fejlesztésre fordítható lehetőségeit növelte a fejlesztési célú 2002. évi pénzmaradvány, melynek igénybevétele 101 %-os. A módosított előirányzatot meghaladó teljesítés az Ellátó Szervezet előző évekből képződött és tartalékolt pénzmaradvány igénybevételeivel magyarázható. (Az intézményi fejlesztési célú bevételeinek részletezését a 3/a számú melléklet tartalmazza.)

A **személyi jövedelemadóból és állami támogatásból** a költségvetési törvényben meghatározott mértékű, felhalmozási célra fordítható rész teljesülése 100%-os. A Szent Lázár Megyei Kórház rekonstrukciójához és a ludányhalászi Ápoló Gondozó Otthon és Rehabilitációs Intézet felújításához megítélt **címzett támogatásból** összesen 545 M Ft-ot vettünk igénybe a feladatteljesítésekkel arányosan. Ebből a kórház címzett támogatása 64 M Ft, a ludányhalászi intézet rekonstrukcióval kapcsolatos támogatás pedig 481M Ft-ot tett ki.

A Nógrád Megyei Területfejlesztési Tanács által kiírt és egyéb pályázatok kapcsán, rekonstrukciók megvalósításával, valamint gépkocsi vásárlásokkal, értékesítésekkel kapcsolatban **átvett fejlesztési célú pénzek** felhasználásánál a 173 M Ft-os előirányzattal szemben a teljesítés 114 M Ft (lásd 1/2. számú melléklet 7. és 14. sora összevontan.). A lemaradást az okozza, hogy a területfejlesztési tanácstól elnyert, előirányzatilag rendezett pályázati pénzeszközökből a Lorántffy Zsuzsanna Kollégium hőközpont felújítására kapott 6,6 M Ft-ot, a megyeháza épületének kazánház rekonstrukciójára nyert 40,4 M Ft-ot, az

önkormányzati információs rendszer korszerűsítéséhez biztosított 10 M Ft-ot és a Borbély Lajos Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium távfűtési szakasz felújításához kapott 2 M Ft-ot a feladatok időbeli eltolódása miatt 2003-ban még nem tudtuk pénzügyileg realizálni. (A fejlesztési célra átvett pénzeszközök részletes kimutatását a 2. számú tábla tartalmazza.)

Az 1/2. számú melléklet 10. során került kimutatásra a fejlesztési és felhalmozási áfa visszatérülés, az értékesített tárgyi eszközök általános forgalmi adója, valamint az induló fejlesztési feladatok kapcsán érvényesített dokumentáció értékesítés bevétele.

Az 1/2. számú melléklet 11. során új tételként jelentkezik a **munkáltatói lakáskölcsön alap** összege, amely az eddig idegen pénzeszközként kimutatott bankszámla 2003. január 1-jei nyitó egyenlege és az év közbeni, törlesztésekből eredő bevétel együttes összegével azonos.

KIADÁSOK

Az intézményi kiadásokat kiemelt előirányzatonként a 3/b. sz. melléklet mutatja be, a kiemelt önkormányzati feladatok ellátásával kapcsolatban felmerült kiadásokat – szintén fő előirányzatonként és feladatonként – a 4. sz. melléklet tartalmazza.

A **működési célú intézményfinanszírozás** 100 %-ra teljesült. Ennek oka, hogy a 2003. éves költségvetés IV. számú módosítása során lehetőség volt a működési intézményfinanszírozás tényszámokhoz történő igazítására. A IV. számú módosítással egyidejűleg elfogadásra került a 2/2004.(II. 12.) Kgy. határozat, mely szerint a 2003. évben takarékosan gazdálkodó, a költségvetésben megállapított intézményi támogatást fel nem használó, tartozás állománnyal nem rendelkező intézmények a 2003. éves beszámoló keretében jóváhagyásra kerülő közgyűlési pénzmaradvány terhére ösztönző támogatásban részesülnek. A négy érintett intézmény (Százszorszép Általános Iskola, Diákotthon és Gyermekotthon Szátok, Óvoda, Általános Iskola, Diákotthon. Pedagógiai Szakszolgálat és Gyermekotthon Pásztó, Rózsavölgyi Márk Művészeti Iskola Balassagyarmat, Megyei Gyermekvédelmi Központ) támogatására az előterjesztés határozati részében tesztek javaslatot.

Áttekintve intézményeink 2003. éves gazdálkodását, az alábbi rövid ismertetést adjuk.

- Az *egészségügyi intézmények* közül a **Szent Lázár Megyei Kórház** működési bevételeit a módosított előirányzatnak megfelelően teljesítette. Az igénybevett gazdálkodási előlegnek és az adósságkönnyítési programban való részvételnek köszönhetően a bevételek finanszírozták a határidőn túli tartozásokat. A kórház pénzügyi helyzetét nagyban könnyítette, hogy a 2002-ben nyújtott konszolidációs hitelt az Egészségügyi, Szociális és Családügyi Minisztérium vissza nem térítendő támogatássá minősítette. Az év második felében a gazdálkodásban megtorpanás volt érzékelhető, melyet jelez a csökkenő záró pénzkészlet és a negatív összegű pénzmaradvány is. Még nagyobb lett volna a pénzügyi feszültség, ha a közgyűlés nem vállalja át a 135 M Ft-os perköltség (marasztalás) kifizetését. A személyi jellegű kifizetések arányának emelkedése (közel 58%) kényszerűségből a dologi kiadások arányának csökkenéséhez vezetett. A szállítói adósságállomány elkerülése érdekében többszöri kisebb tételek beszerzésére került sor. A **Megyei Tudógyógyintézetnek** – hasonlóan a 2002. évihez – 2003. év végén sem volt adósságállománya. A TB támogatási rendszer változásának és a javuló kihasználási mutatóknak köszönhetően a bevételek a módosított előirányzathoz képest is kedvezően alakultak. Annak ellenére, hogy az intézményi költségvetés 67%-át a személyi juttatások és járulékaik teszik ki, a dologi kiadások teljesítése nem jelentett gondot 2003. évben. A működéshez szükséges gépek, berendezések biztosításában szerepet vállal az intézeti alapítvány.

- A *szociális ágazat intézményeinek* többségére jellemző, hogy tervezett működési bevételeiket nem tudták teljesíteni. Az **Ezüstfenyő Idősek Otthona** esetében az elhelyezésre várók magas száma évek óta tendenciaszerűen jelentkezik. Annak ellenére, hogy az intézmény teljes kapacitással működik, a saját bevételek kiesését csak mintegy 3 M Ft-os fenntartói segítséggel lehetett enyhíteni. Az intézmény pályázati tevékenysége 2003-ban is sikeres volt, ám a feladatok megvalósítása 2004. évre húzódott át. Ennek eredményeképpen az intézményi pénzmaradvány feladattal terhelt, így nem nyújt teljes egészében fedezetet a 2003. évről áthúzódó, kiegyenlített szállítói számlák fedezetére.

A balassagyarmati **Reménysugár Otthonnál** a térítési díjak hátraléka, a fogyatékos részleg a gondozási díjak tervezettnél alacsonyabb összege miatt jelentkezik bevételi lemaradás. Az átgondolt gazdálkodás eredményeként azonban még ebben a helyzetben is sikerült javítani az intézmény vagyoni helyzetén azáltal, hogy a 2002. év végén közel 1,5 M Ft összegű szállító tartozás állományt 2003. végére a felére csökkentették. A ludányhalászi **Ápoló Gondozó Otthon és Rehabilitációs Intézetnél** a címzett támogatásból megvalósult beruházás 2003. decemberétől lehetővé tette a lakók korszerű elhelyezését, a tárgyi feltételek és életkörülmények jelentős minőségi fejlesztését. A rekonstrukció lehetőséget biztosított a férőhelyek további 10-zel való bővítésére, ez azonban nem a várakozók létszáma csökkentéséhez járul hozzá, hanem lényegében a támogatás igénybevételét segíti elő.

A diósjenői **Dr. Göllész Viktor Rehabilitációs Intézet és Ápoló Gondozó Otthon** a 2002-es feszített ütemű rekonstrukciós év után 2003-ban viszonylag nyugodt évet zárt. A működési bevételek teljesítése a módosított előirányzatnak megfelelő. Az intézmény gazdálkodását 2003-ban rendkívüli esemény nem zavarta meg.

A **berceli Rehabilitációs Intézet és Ápoló Gondozó Otthon** intézményi ellátási díján mutatkozó lemaradás a férőhelyek 95%-os kihasználásából adódott, a tervezés szintjén ugyanis a számítás még a teljes férőhelyre, 110 főre készült. Kiadási oldalon a dologi kiadások teljesítését a személyi kiadások megtakarításának átcsoportosításával, az intézményi kereteken belül megoldható feladatok kibővítésével és a költségtakarékos, ésszerű megoldások alkalmazásával sikerült megvalósítani.

- Az alaptevékenységként *gyógypedagógiai oktatási feladatokat ellátó intézményeink* közül a szátoki **Százsorszép Általános Iskola, Diákotthon és Gyermekotthon**nál egy korszerű ellátást biztosító felújítás valósult meg, emellett a működtetés területén itt is érvényesült a takarékosabb, racionálisabb gazdálkodás. Ehhez hozzájárult az is, hogy ha kis mértékben is, de alulmaradtak az intézményi működési bevételek teljesítésében. A legnagyobb problémát azonban továbbra is a főzőkonyha, a Kossuth út 70. sz. alatti lakásotthon további működtetése okozza az intézmény számára. A pásztói **Óvoda, Általános Iskola, Diákotthon, Pedagógiai Szakszolgálat és Gyermekotthon** tárgyi feltételei az intézmény költségvetési forrásainak, pályázati támogatásainak felhasználásával tovább javultak, ezen belül jelentős a számítástechnikai eszközök állományában, a diákotthon felszereltségében és az iskolabútoroknál tapasztalható fejlesztés. Előrelépés történt a fűtés biztonságának javításában is. Kedvezőtlen tendencia az ellátotti létszám csökkenése, mely finanszírozási oldalról az állami támogatások visszaesését eredményezi. A cserhátsurányi **Általános Iskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola, Diákotthon és Gyermekotthon** jelentős átalakítások előtt áll, elkészült ugyanis az intézmény bővítését célzó megvalósíthatósági terv és a különleges gyermekotthon építési engedélyezési terve. Addig is a 2003. évre – ugyanúgy, mint más intézményeinknél – a rendkívül feszített ütem volt a jellemző, a legszükségesebb kiadások teljesítésével. Az ellátott feladatok iránti igény, valamint a szakmai jogszabályi előírások miatt a balassagyarmati **Óvoda, Általános Iskola és Pedagógiai Szakszolgálat**nál továbbá is gondot jelent a megfelelő végzettséggel rendelkező szakemberek, pedagógusok

biztosítása. Az intézményi önállósággal összefüggő, 2004. január 1-től hatályos döntés miatt új gazdasági iroda kialakítására került sor, valamivel több, mint 1 M Ft-os fenntartói támogatással. 2003. év végén egy új személygépkocsival gazdagodott az intézmény.

- A **szakképzéssel foglalkozó intézményeknél** a tervezésnél problémát jelent, hogy nehezen kiszámítható a jelentkezők száma, a képzési szakok iránti igény. A személyi feltételek a képzési struktúrához és a tanulói létszámhoz igazodó igényeknek megfelelő. A Fáy András Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium küzd még mindig alaptantárgyakat tanító pedagógus hiánnyal, bár a második félévre csökkent ez a gond. A tárgyi feltételek – a külső források és a saját szakipari munka bevonásával – biztosíthatók. Az állami támogatások között biztosított keret segítségével, valamint pályázati úton lehetőség nyílt a kötelező taneszköz-listán szereplő egyes eszközök beszerzésére. Az intézményeknél jellemző, hogy a tárgyévi realizált szakképzési hozzájárulást adott évben nem használják fel, annak több éves összegét „görgetik” maguk előtt. Ezekből az összegekből jelentős összegű fejlesztési tartalék keletkezik, emellett a nagyobb volumenű fejlesztési feladatok zömében fenntartói támogatással és lebonnyolításban valósulnak meg. Ezen a továbbiakban a megyei önkormányzat gazdálkodása szempontjából változtatni indokolt. A Liptay Béla Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium működési bevétele a tervezetthez képest elmaradást mutat. Ennek okaként a felnőttképzési akkreditáció elhúzóda miatt a tervezett tanfolyami képzések elmaradása, illetve a megvalósított tanfolyamok utólagos finanszírozása jelölhető meg. Mindhárom szakközépiskolára jellemző volt, hogy 2003. évben a személyi juttatások és ehhez kapcsolódóan a munkaadói járulékok területén jelentős összegű megtakarításokat értek el, melyek lehetőséget nyújtottak a fedezethiányos területekre történő átcsoportosításra, emellett az év végi pénzmaradványban is éreztetik hatásukat. A bátonyterenyi Váci Mihály Gimnáziumnál emelkedő tanulói létszám mellett több fejlesztési feladat megoldásáról lehet számot adni.
- A **Rózsavölgyi Márk Művészeti Iskola** - átvéve a szécsényi zeneiskolát - 2003. július 1-től új tagintézménnyel bővült. Az átadás-átvétel okozta kezdeti nehézségeken és többletkiadásokon túl a szakmai munka zavartalan volt. Külön gond a tandíjakban még mindig meglévő eltérés. Balassagyarmat város és a megyei önkormányzat együttműködésével felújításra került a balesetveszélyes színpad, így a megye egyik legjobb akusztikájú hangversenyterme áll az intézmény rendelkezésére.
- A **Lorántffy Zsuzsanna Kollégium** már második éve kerül abba a helyzetbe, hogy ellátotti létszámát – a három évvel ezelőtti kiugró létszámhoz viszonyítva – nem tudja az elvárható szintre hozni. A kollégium kihasználtsága 2003. évben 78%-os volt. A módosított előirányzathoz képest nagy változás nem volt sem a bevételek, sem a kiadások területén. A bevételek területén túlteljesítés tapasztalható a szállásdíjaknál, ez a többletbevétel egészíti ki az intézményi ellátási díjaknál mutatkozó lemaradást.
- A **Magyei Gyermekvédelmi Központ** működése viszonylag zökkenőmentes volt, azonban az időjárás és az igénybevétel tovább rontotta az ingatlanok állapotát, újabb megoldásra váró feladatokat jelentve ezzel a következő évekre. 2003-ban a fűtési rendszerek korszerűsítése és a szennyvízbekötések élveztek prioritást, melyeket a lakóotthonok nagyobb részénél sikerült megoldani.
- A **Nógrád Megyei Múzeumi Szervezetnél** a bevételek teljesítése a módosított előirányzatnak megfelelő, az eredetileg tervezettet jóval meghaladó mértékben teljesült. A kiadások teljesítése kissé alulmarad a módosított előirányzattól, ez

arányban áll a régészeti szakhatósági feladatok teljesítésével. A következő évre áthúzódó régészeti és pályázati feladatok miatt igen magas az intézmény pénzmaradványa.

Nógrád Megyei Levéltárnak a működési területen – az adóhivatallal szemben fennálló, pénzügyileg még nem teljesített általános forgalmi adó visszaigénylése miatt – bevétel kiesése keletkezett. A kiadási előirányzatok elegendőek voltak az intézmény zavartalan fenntartásához. Az év végére kialakult vis maior helyzeteket mintegy 1,2 M Ft-os fenntartói segítséggel sikerült megoldani. A sikeres pályázati tevékenység révén számos szakmai jellegű feladathoz sikerült forrást biztosítani, ezek megvalósítása jórészt 2004. évre húzódik át. 2003-ban a tervezettek közül több fontos felújítás és beruházás valósult meg, melyek közül kiemelést érdemel a légtisztító rendszer kiépítése.

A **Balassi Bálint Megyei Könyvtárnál** az év második felében, mint ismeretes, új szervezeti struktúra került kialakításra, melynek hatásaként év végén az intézménynél jelentős létszámleépítésre került sor, a feladat ellátási kötelezettség változatlan fenntartásával. A dokumentum-állomány gyarapítása és egyéb szakmai feladatok megvalósítása érdekében intenzív és eredményes pályázati tevékenységet folytatott az intézmény, melynek során 2003. évben 20,4 M Ft realizálódott. A bevételek teljesítése összességében a módosított előirányzatnak megfelelő.

A **Nógrád Megyei Közművelődési és Turisztikai Intézet** és a hozzá kapcsolódó TOURINFORM Iroda működési bevételeinek legnagyobb része rendezvényekhez kapcsolódó bevétel, melyek a tervezettnél megfelelően alakultak. Ezt kiegészítve a pályázatokon elnyert támogatások összege 16,4 M Ft-os összegben realizálódott. A Nógrád Megyei Sportigazgatóság 2003-ban is több, színvonalasan lebonyolított rendezvényt tudhat magáénak.

- A **Nógrád Megyei Önkormányzat Közgyűlésének** költségvetése 4. számú mellékletében foglalt kiemelt feladatait tekintve a tételek többségénél az előirányzatnak megfelelően 100% körüli a felhasználás, más esetben a tervezettől alacsonyabb mértékű a teljesítés. Az eredeti előirányzathoz képest a költségvetési módosítások során jelentős átcsoportosításokra került sor, zömében az önkormányzati intézményeket érintően. A közgyűlés, hivatal, illetékhivatal és védelmi titkárság működési kiadásainak teljesítését kiemelt előirányzatonként a 3/b számú melléklet mutatja.

2003. év folyamán a megyei önkormányzat intézményeinek többségénél történt felújítás, működést elősegítő eszközbeszerzés. Ezek döntően pályázati pénzeszközökből vagy szakképzési hozzájárulás egy részének felhasználásával valósultak meg. A kiemelt jelentőségű feladatok pályázati háttérét, megvalósítását a közgyűlés hivatala koordinálta. Az intézmények saját költségvetésükben elszámolt felhalmozási kiadásait a 3/b számú, a kiemelt fejlesztések tekintetében pedig a 4. számú melléklet tartalmazza. A 3/d számú melléklet részletes információt nyújt az intézmények tervezett felhalmozási és felújítási feladatainak teljesítéséről.

Az intézmények felhalmozási kiadásai 65%-ban, a felújítások a módosított előirányzat 54 %-ban teljesültek. (Részletezése a 3/b számú mellékletben). A nagyobb felújítást és felhalmozási előirányzatot tervező intézmények feladatteljesítése elmaradt a tervezettől (Borbély Lajos Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium, Fáy András Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium, Liphay Béla Mezőgazdasági Szakképző Iskola). Ennek oka, hogy a költségvetés módosítások során a teljesült szakképzési hozzájáruláshoz feladatokat rendelnek az intézmények, amelyeknek azonban csak töredék része teljesül. Az előirányzat maradványként megjelenő összeget a következő évre kérik visszaengedélyezni a 2003. évi pénzmaradvány jóváhagyásakor.

A **kiemelt önkormányzati fejlesztési feladatok** ismertetése előtt indokolt hangsúlyozni azt, hogy szinte valamennyi beruházás pályázati úton elnyert külső pénzügyi források bevonásával, döntően területfejlesztési pályázatokkal valósult meg.

- A *ludányhalászi Ápoló, Gondozó Otthon és Rehabilitációs Intézet rekonstrukciója* keretében 2003-ban elkészült a kiviteli tervdokumentáció, a mosoda felújítása, megépült a Kossuth úton lévő iker lakóotthon, valamint elkészült a Rákóczi úti lakóotthon bővítése. 2003. októberében átadásra került az új III. jelű épület. Mindezekon túl megkezdődött az új konyha építése, valamint megtörténtek az egyes épületekhez kapcsolódó közműkiváltások. 2003-ban kivitelezésre 500 M Ft-ot, lebonyolításra 4,2 M Ft-ot, a kezelési költségekre 2,2 M Ft-ot fizettünk ki. A rekonstrukció 2003. évi teljesített kiadásai összességében 506,4 M Ft-ot tesznek ki.
- *Szent Lázár Megyei Kórház rekonstrukciójának III. üteme* 2003. évben – az előző év végén indított nyílt közbeszerzési eljárás nyerteseivel megkötött szerződések alapján – közel 65M Ft-os orvosi gép-műszer beszerzéssel zárult. A műszaki ellenőrzésre 1 M Ft-ot, kezelési költség címén 0,3 M Ft-ot fizettünk ki. 2003-ban megkezdődött a Szent Lázár Megyei Kórház rekonstrukciója záró ütemének előkészítése, melynek keretében - a címzett támogatási igénybejelentés feltételeként - 38,8 M Ft értékben elkészült a beruházási koncepció és megvalósíthatósági tanulmány. A tervezési díj 2003-ban kifizetésre került.
- Az intézmények 2003. évben esedékes *érintésvédelmi, biztonságtechnikai felülvizsgálatára* 2,1 M Ft-ot fizettünk ki.
- A *Nógrád Megyei Múzeumi Szervezet felsőpetényi raktárépületében* a raktározási feltételek megteremtése érdekében pályázatot nyújtottunk be a Nógrád Megyei Területfejlesztési Tanácshoz területi kiegyenlítést szolgáló fejlesztési célú támogatás elnyerésére. A 12,1 M Ft összköltségű beruházás megvalósításához 9,7 M Ft támogatást nyertünk. 2003-ban csak az I. részszámla kifizetésére került sor 6 M Ft összegben.
- A felsőpetényi kastélyban üzemelő „*Margaréta*” *Gyermekotthon* 10,6 M Ft összköltségű *fűtéskorszerűsítéséhez* összesen 8,5 M Ft TEKI támogatást nyertünk, a megvalósításra 8,6 M Ft értékben kötöttünk szerződést. A pályázaton nyert támogatás felhasználhatósága érdekében a fennmaradó összeg más irányú felhasználását kezdeményeztük a Nógrád Megyei Területfejlesztési Tanácsnál. 2003-ban a feladattal kapcsolatosan - a kifizetett pályázati díjakon kívül - pénzügyi teljesítés nem történt. Örvendetes, hogy a ságújfalui otthon épületének tetőfelújítását szponzori tevékenységben sikerült megoldani.
- A cserhátsurányi *Általános Iskola, Készségfejlesztő Speciális Szakiskola, Diákotthon és Gyermekotthon* fejlesztéséhez szükséges *tanulmányterv*, valamint a pályázatokhoz szükséges engedélyezési tervek 1,1 M Ft-os összköltséggel elkészültek, pénzügyi teljesítésük 2003-ban megtörtént.
- Az *Ezüstfenyő Idősek Otthona felújítása* keretén belül valósult meg 2003-ban a salgótarjáni részlegben 5,6 M Ft összköltséggel a fürdőszobák felújítása, Mizserfán és a bátonyterenyei telephelyen 3,8 M Ft összegért a videós figyelő rendszer telepítése, valamint 1,5 M Ft-ért a demens részlegnél az ajtónyitó automatikák felszerelése. A pénzügyi teljesítés megtörtént, így a felújítás 10,9 M Ft-os ráfordítással fejeződött be.

- *A berceli Rehabilitációs Intézet és Ápoló Gondozó Otthon* Petőfi úti telephelye halaszthatatlan jellegű felújítási munkáira, a konyha és a fűtés korszerűsítésére benyújtott igénybejelentésünket a ESzCsM elfogadta. A támogatási szerződés aláírására 2003. decemberében került sor, mely alapján a bruttó 41 M Ft-os fejlesztési feladathoz 29 M Ft támogatást kapunk. Az előkészítés, terveztetés és megvalósítás határideje 2004. június 30., a feladattal kapcsolatosan kifizetés 2003-ban nem történt.
- *A szátoki Százszorszép Általános Iskola, Diákotthon és Gyermekotthon részleges átalakítása* 2003. első félévében – kétféle pályázati támogatással – közel 35 M Ft összköltséggel befejeződött. A sikeres pályázatok eredményeként önkormányzatunk a szátoki intézmény főépületének kollégiummá történő átalakításához 13,8 M Ft területi kiegészítést szolgáló fejlesztési célú támogatásban részesült. Az intézmény által az Egészségügyi Szociális és Családügyi Minisztériumhoz benyújtott pályázat révén a gyermekvédelmi intézmények prevenciós programja és szolgáltatások fejlesztése keretében 16 M Ft került megítélésre. A beruházás üzembe helyezésére 2003. júliusában került sor.
- *A balassagyarmati Reménysugár Otthon tetőfelújításához és nyílászáró cseréjéhez* 8,1 M Ft pályázati támogatást nyertünk. A tetőfelújítás 4,6 M Ft-ért, a nyílászárók cseréje 5,5 M Ft-ért valósult meg. A műszaki ellenőrzésért 0,1 M Ft-ot fizettünk ki. A beruházás a 2003. október 31-ei sikeres műszaki átadással lezárult.
- *A Borbély Lajos Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium „B” épület fűtési rendszerének* 12,5 M Ft összköltségű felújítása 11,2 M Ft pályázati támogatással valósult meg. Ugyanennél az intézménynél sor került a kazánház és tanműhely közötti távfűtési szakasz felújítására is, melynek költsége 3,8 M Ft volt.
- *A Lorántffy Zsuzsanna Kollégiumnál* két fejlesztési feladat megvalósítását terveztük 2003-ban. A 7,3 M Ft összköltségű *hőközpont felújításhoz* 6,6 M Ft, a 2,4 M Ft összköltségű *vizesblokk felújításhoz* 2,1 M Ft támogatást kaptunk. Mindkét feladat befejezése 2004. évre húzódik át, 2003-ban a hőközpont felújítása részteljesítésével arányosan történt kifizetés 3,8 M Ft összegben.
- *A Megyeháza épületének kazánház rekonstrukciójával és villamoshálózatának felújításával* kapcsolatban a kivitelező kiválasztására vonatkozó nyílt közbeszerzési eljárások 2004. évre húzódtak át. 2003-ban pénzügyileg csak a pályázati díjak és a közbeszerzés hirdetési díjai realizálódtak.
- *A felsőpetényi „Margaréta” Gyermekotthon szolgálati lakásainak fűtés korszerűsítésénél* 2003. december 22-én a műszaki átadás megtörtént, a pénzügyi teljesítésre azonban csak 2004-ben kerül sor. 2003. évben mindössze a pályázati és tervezési díj került kifizetésre.
- *A Megyei Tüdőgyógyintézet villamos felújítása* 12 M Ft összköltséggel, 9,6 M Ft pályázati támogatással valósul meg. Az előkészítés és a megvalósítás 2004-re húzódott át, 2003-ban kifizetés nem történt.
- A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. tv. a megyei önkormányzat feladataként írja elő a megye területére *területrendezési terv készítését*. A terv elkészítésének pénzügyi forrásigénye 43,7 M Ft. A források megteremtésére pályázati segítséget vettünk igénybe. A Közbeszerzési Bíráló Bizottság a terv elkészítésére nyílt közbeszerzési eljárást indított. Az ajánlattételi határidő 2004-re húzódott át.

- A *Dunai vízellátó rendszer üzemeltetését* a Nyugat Nógrád Vízmű Kft. végzi. A 2003. évi használati díj 36,2 M Ft volt. Ebből a forrásból 3 M Ft keretösszeget biztosítottunk a létesítményhez kapcsolódó telekkönyvi bejegyzések áttekintéséhez, szükség szerinti rendezésére, de az év végéig erre a célra felhasználás nem történt, így a teljes keretet a rendszer fejlesztésére fordítottuk. A munkák elkészültek és a pénzügyi rendezésre december 15-ig került sor. A *Közép-Nógrád ivóvíz távvezeték üzemeltetését* az ÉRV Rt. végzi határozatlan idejű szerződés keretein belül, használati díj fejében. A 2003. évi használati díj 15,5 M Ft volt. A használati díjjal azonos összegben elvégzett felújítási és rekonstrukciós munkák pénzügyi rendezésére szintén december 15-ig került sor.

PÉNZMARADVÁNY ALAKULÁSA

A 2003. évi **pénzmaradvány összege** 314,8 M Ft. Az OEP finanszírozású intézmények maradványa a két intézmény tekintetében – a Szent Lázár Megyei Kórház miatt – negatív előjelű, tehát az összes pénzmaradványra csökkentőleg hat. A kórház 26 M Ft-os záró pénzkészletével szemben az aktív és passzív elszámolások egyenlege 87 M Ft, ezért a számított 2003. évi helyesbített pénzmaradványa -61 M Ft. Ebben az összegben annak a pénzügyi kihatása jelenik meg, hogy a 2004. évre 2003. év végén folyósított gazdálkodási előleg terhére 2003. évre esedékes kiadásokat (főleg szállítói tartozásokat) fizettek ki. Az egészségügyi intézmények pénzmaradványa kedvezőtlen hatása ellenére a többi intézmény és a közgyűlés hivatala 2002. évinél jelentősen magasabb összegű pénzmaradványa összességében kedvező változást eredményezett. A 2003. évi pénzmaradvány összege 106,3 M Ft-tal haladta meg a 2002. évit. A Borbély Lajos Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium 45 M Ft-os, a Fáy András Szakközépiskola, Szakiskola és Kollégium 21 M Ft-os, a Nógrád Megyei Múzeum Szervezet 21 M Ft-os és a Nógrád Megyei Pedagógiai - Szakmai Szolgáltató és Szakszolgálati Intézet 20 M Ft-os pénzmaradványa a legjelentősebb. A Közgyűlés Hivatalának 2003. évi pénzmaradványa 184 M Ft. (Részletes kimutatás a pénzmaradvány intézményenkénti alakulásáról az *5/a és 5/c mellékletek*ben található.)

A **szakképzéssel foglalkozó oktatási intézményeknél** magas összegű pénzmaradvány keletkezett a szakképzési hozzájárulásokból és az általuk szervezett tanfolyamok fedezetéül leutalt, de tárgyévét követően felhasználásra kerülő pénzeszközökből. A **Nógrád Megyei Múzeumi Szervezet** pénzmaradványa a régészeti szakhatósági feladatokkal összefüggő bevételek eredményeként alakult így.

A **pénzmaradvány** minden intézménynél **feladattal terhelt**, döntően a pályázati tevékenységgel kapcsolatos kiadásokra, a működési célokat szolgáló szállítói kötelezettségek teljesítésére, elmaradt fejlesztési feladataikra kéri a visszaengedélyezést. A **Közgyűlés Hivatala működési pénzmaradványából** a legnagyobb összegeket az év végi elszámolás alapján jogtalanul igénybevett állami támogatások (89 M Ft) és azok kamatai (7 M Ft) visszafizetésére kell fordítani, ezen túl a 2003-ban felvállalt kötelezettségek teljes egészében lefedik a pénzmaradvány fennmaradó részét. A pénzmaradvány visszaengedélyezéséről az *5/b számú melléklet* ad részletes tájékoztatást.

ÖNKORMÁNYZATI VAGYON ALAKULÁSA

A Nógrád Megye Önkormányzatának 2003. évi mérleg szerinti vagyona az előző évhez képest 8%-kal nőtt. (Részletesen a *6. számú melléklet*ben, intézményenként a *6/a és 6/b számú mellékletek*ben.) Ez a növekedési ütem meghaladja a korábbi évit, ahol 2001-ről 2002-re 3%-

os volt az emelkedés. A mérleg főösszegének 8%-os növekedésén belül a befektetett eszközök állománya 5,5%-os, a forgóeszközök értéke 18%-os emelkedést mutat. A forgóeszközök között kerülnek kimutatásra a készletek, a követelések, a pénzeszközök és az egyéb aktív pénzügyi elszámolások. Ezek közül a pénzeszközök záró állománya 11%-kal emelkedett, a készleteknél pedig fordított előjelű a változás (-18%). A záró készletérték csökkenését az magyarázza, hogy az intézmények döntő többsége takarékosági okokból és a keretgazdálkodás könnyebb betartása érdekében raktári készleteit csökkentette, inkább nagyobb gyakorisággal, de kisebb tételeket vásárolt.

A forgóeszközökön belül jelentős nagyságrendet képviselő követelések növekedési üteme 44%-os, ez döntően az illetékbeszedéssel kapcsolatos hátralékok növekedésével magyarázható. A közgyűlés hivatala mérlege követeléseit között jelenik meg a Szent Lázár Megyei Kórháznak 2003. év végén nyújtott pénzügyi támogatás visszatérítendő része (70 M Ft).

A befektetett eszközökön belül a tárgyi eszközök mérlegben kimutatott nettó értéke 7%-kal nőtt az intézményi beruházások és felújítások, különösen a kórházi és ludányhalászi intézményi rekonstrukciók hatásaként.

A megyei önkormányzat ingatlan vagyonát az ingatlan vagyonkataszter adataival összhangban a *6/c, és 6/d számú melléletek* mutatják. Mivel az intézmények mérlegében kimutatásra kerül az idegen tulajdonú ingatlanokon végzett beruházások, felújítások értéke, ennek összefoglalása a *6/e számú melléklet*ben található.

Összességében a 2003. év sikeresnek ítéhető. A folyamatos működés biztosított volt, emellett a korábbi éveket meghaladó külső források bevonásával több olyan jelentős felújítási és beruházási feladat valósult meg, illetve kezdődött el, ami számottevően javította az intézmények ellátási körülményeit, tárgyi feltételeit. Az önkormányzat pénzügyi mozgásterét jelentősen kiszélesítette a 2003-ban illetékbevételekből realizált jelentős többletbevétel, mely kedvezően hatott a likviditás évközi helyzetére, a tervezett költségvetési hiány nagyságrendjére. Az elért többletbevétel miatt - ahogy már év közben is jelzésre került - a működőképesség fenntartásához elnyert pályázati támogatási összegeket (önhiki, bérhiki) 2004. évben vissza kellett fizetni. Így azok év közben csak átmeneti segítséget jelentettek. Ki kell emelni, hogy 2003. évben az intézményrendszer egészére a takarékos, átgondolt gazdálkodás volt a jellemző.”